

2018. gada 17. aprīlī

Apbalvojums “Laiks Ziedonim 2018” cildinās radošo profesiju pārstāvjus

3. maijā, Imanta Ziedoņa 85. dzimšanas dienā, kad Liepājas koncertzālē “Lielais dzintars” notiks apbalvojuma “Laiks Ziedonim” piektā cildināšanas ceremonija, novadpētniecības nominācijā „Kedas” tiks cildināts kāds no sešiem nominantiem radošajās profesijās: biedrība “Vēsturisko rekonstrukciju studija “Rokoko”, Ciblas folkloras kopa „Ilža”, nodibinājums “Mūzikas un mākslas atbalsta fonds”, māksliniece Zanda Puče, biedrība “Skaņumāja” un arhitekte Jana Jākobsone.

Nominācijā „Kedas” apbalvojums 2018. gadā cildinās Latvijas cilvēkus vai cilvēku grupas - dažādu radošo profesiju pārstāvjus. Tie ir cilvēki ar nerimstošu meklētāja jeb pētnieka garu, ar kādu zīmīgu un jau paveiktu darbu, kas pelnījis sabiedrības uzmanību un jau tagad ir uzskatāms par ieguldījumu Latvijas attīstībā un nākotnē. Šī gada žūrijas komisijas vadītājs ir apbalvojuma “Laiks Ziedonim” 2015. gada laureāts Varis Auziņš, kurš darbojas kopā ar vizionāriem: finansisti Ilzi Jurkāni, 2014. gada apbalvojuma laureātu Andri Slišānu, pētnieku Aldi Austeru, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvi Jevgēniju Butņicku, Ziedoņa muzeja pētnieci Rūtu Šmiti. Vizionāri ir cilvēki, kuri ir kompetenti nominācijas jomā un pārzina nozares aktualitātes.

“Prieks, ka šogad atklājām un nominējam radošus novadpētniekus visdažādākajās jomās: multimediju māksla, tērpu dizains, folkloras, tautas mūzika, teātris un arhitektūra. Tas parāda, ka novadpētniecība var izpausties ļoti dažādās formās un jebkurš var kļūt vai varbūt jau nepazināti ir kļuvis par šī procesa dalībnieku,” uzsver V. Auziņš.

Biedrība “Vēsturisko rekonstrukciju studija “Rokoko” no Zemgales ik dienas izzina vēsturi, projicējot to vēsturisku tērpu un aksesuāru formā. Biedrība darbojas galvenokārt Rundāles pilī un Zemgales muižās, orientējoties uz Kurzemes hercogistes pastāvēšanas laiku. Laika gaitā ir tapusi pieklājīga tērpu un aksesuāru kolekcija, kurai nupat ir izdevies radīt atbilstošu mājvietu. Latvijas kontekstā šāda individuāla jeb privāta iniciatīva vēsturisko rekonstrukciju sfērā ir salīdzinoši reta. Biedrības pārstāvjiem, piesaistot ELFLA finansējumu, ir izdevies dot otru elpu sen novārtā pamestai ēkai “Mazās muižas” izstāžu zālei, to rekonstruējot, lai varētu pienācīgi īstenot savu darbību un plašākai sabiedrības daļai demonstrēt tās rezultātus. Biedrība apvieno dažādas personības ar individuāliem talantiem, kā rezultātā ir iespējams paveikt vairāk un kvalitatīvāk, kā arī turpināt misiju, lai radītu atbilstošus vēsturiskus tērpus. Profesionāla pieredze stāstītāju (gīdu) lomā un patiesa aizraušanās ļauj saprotami un efektīgi nodod savas zināšanas sabiedrībai. Pieprasījums pēc Latvijā radītajiem vēsturiskajiem tērpiem ir arī Eiropā, augsti novērtēts Parīzē.

Ciblas folkloras kopa “Ilža” izvirzīta apbalvojumam “Laiks Ziedonim” par veikumu Ludzas igauņu muzikālā mantojuma dokumentēšanā. “Ilžas” veikums neļauj nogrimt aizmirstībā Latgalē vairākus gadsimtus dzīvojušās etniskās grupas dziesmām, kas ir unikāls folkloras mantojums – igauņu valodas pratēju vairs nav (pēdējais nomira 2006. gadā), bet, pateicoties Latvijas un Igaunijas folkloras ekspedīciju vācumam, valoda ir saglabājusies fonētiski, un “Ilža” ļauj atkal tai skanēt – dziesmās, mūzikā, autentiskā skanējumā un modernā aranžējumā. “Ilža” ir vienīgais kolektīvs bijušajā Ludzas rajonā, kurš uzdrošinājies iedzīvināt Ludzas pusē skanējušo igauņu valodu, to līdz šim neviens nav veicis. Kolektīvs lepojas ar to, ka puse tā dalībnieku ir Ludzas igauņu pēcteči. „Ilžas” dalībnieki atzīst, ka tas nebija viegli, bet gandarījums par paveikto ir ļoti liels. “Ilža” aktīvi piedalās Ludzas igauņu dziesmu CD sagatavošanas procesā, jo tas ir starptautiska mēroga notikums – dāvana Latvijai un Igaunijai abu valstu pastāvēšanas simtgadē.

Nodibinājums "Mūzikas un mākslas atbalsta fonds" – jau vairākus gadus nodibinājums īsteno ilgtermiņa projektu – teātra iestudējumu ciklu „Kolekcija. Viencēlieni. Klasīki pirms klasikas.” par izciliem Latvijas māksliniekiem. Līdz šim ir īstenoti seši viencēlieni - par māksliniekiem Jāni Pauļuku, Rūdolfu un Elvīru Piņņiem, Kārli Padegu, Ugu Skulmi, Jani Rozentālu un Voldemāru Irbi. Idejas autore un īstenošanas dzinējspēks ir fonda valdes locekle Laila Baumanē, kura piesaistot finansējumu, veidojot katra iestudējuma komandu, risinot tehniski organizatoriskos jautājumus, neatlaidīgi aizved katru iestudējumu līdz pirmizrādei. Katra izrāde ir pētījums, kur dramaturgs, režisors, scenogrāfs, aktieris vai aktieri meklē un teātra valodā izstāsta savu stāstu par mākslinieku. Stāstu, kas nereti atšķiras no vispārpieņemtā un zināmā un atklāj atšķirīgas un sabiedrībai mazāk zināmas mākslinieka rakstura un radošās dzīves šķautnes, tādejādi radot zināmu intrigu, kas papildina vai pat apstrīd vispārpieņemto viedokli par konkrēto mākslinieku. Katrā stāstā svarīgs ir arī attiecīgā laikmeta notikumu konteksts un rezultāts - viencēliens - ir "interaktīvs" laikmeta un mākslinieka daiļrades apskats. Un kas svarīgi - šie stāsti rosina skatītāju, skolu jaunatni tai skaitā, uzzināt un izpētīt vēl vairāk gan par konkrēto mākslinieku, gan viņa laiku

Zanda Puče, māksliniece no Siguldas, kuras neordinārā personība pārsteidz ar spēju savienot laikmetīgās mākslas pieeju un mūsdienīgo tehnoloģiju izmantojumu ar dziļu personisku interesi par vēsturi un pagātnes ietiekšanos mūsdienās. Viņa pievēršas ļoti konkrētām parādībām un liecībām, taču spēj ne tikai tās fiksēt un atspoguļot, bet arī radīt dzīvu, iekļaujošu pieredzi izjūtu, notikumu, kas ļauj cilvēkam izjust sevi kā vietas un laika sastāvdaļu. Savos mākslas darbos Zanda balstās atmiņu stāstos, dzimtas vērtībās, dabas bagātībās, izmantojot fotogrāfijas, dokumentus un vēsturiskus priekšmetus. Zandas sociāli un ekoloģiski orientētie mākslas projekti vienmēr aug no savām personiskajām saknēm - dzimtas, dzīves vietas, novada, bet atklāj plašāku, vispārinātu skatījumu uz pasauli. Viņas sūtība veidojas no cieņas pret saknēm, spējas mākslinieciski vispārināt šo mantojumu un aktīvas attieksmes pret šodienas pasauli, kuru viņa cenšas padziļināt, darot cilvēkus redzīgākus un ļaujot spēcīgāk izjust savu saikni ar dabas un kultūras mantojumu.

Biedrības "Skaņumāja" no Ogres novada Krapes darbība balstīta divās pamata pārliecībās, ko tās dalībnieki cenšas realizēt praktiski. Pirmkārt, tradicionālā mūzika, tautas instrumenti un mūzikas repertuārs ir labākais ceļš, lai dotu iespēju nodarboties ar mūzikas instrumentu spēli ikvienam, arī cilvēkiem, kam tas līdz šim nav bijis iespējams, neatkarīgi no vecuma un iepriekšējās izglītības. Otrkārt, reģionam raksturīgie tradicionālie mūzikas instrumenti ir fantastisks resurss daudzveidīgas, atšķirīgas, spilgtas, iesaistošas nacionālās mūzikas kultūras (piln)veidošanai. Ar to domājot ne tikai skatuvi un akadēmisko robežu paplašināšanu, bet mūzikas vidi ikdienā – mājās, draugu kompānijā, neformālos deju pasākumos utt. Biedrības kodols ir etnomuzikologs Ilmārs Pumpurs un projektu vadītāja Sandra Lipska, kuri, rīkojot koncertus, festivālus, instrumentu spēles kursus un paši muzicējot, iedvesmo citus sākt darīt lietas, ko iespējams citādi tie nebūtu uzdrīkstējušies. Instrumenti, par kuriem runājam, ir nozīmīgs mūsu kultūras mantojums - dažādu veidu cītaras, cītarokles, ermoņikas, bubyņi, cimboles, bases, mandolīnas utt., tomēr par kuriem, būsim godīgi, vairumam klātesošo ir visai miglains priekšstats.

Jana Jākobsone, arhitekte no Kuldīgas ir cilvēks ar nerimstošu pētnieka garu, ar nerimstošu degsmi un darbu viņa ir Kuldīgas vecpilsētai devusi nenovērtējamu ieguldījumu. Kuldīgas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, kā prioritāti ieviešot ikdienas darbībā, jau šodien Latvijā pazīst kā labāko piemēru Latvijā. Janas būtība no pašas idejas līdz realizētam darbam vainagojas ar tādām īpašībām kā izcilību, degsmi, sūtību, stāju, veiksmi un savpatību. Viņa ir arī lektore par kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, mācot cilvēkiem pašiem atjaunot vēsturiskās ēkas, vada arī meistardarbnīcas iedzīvotājiem, piemēram, par logu atjaunošanu. Pēta kultūrvēsturiskā mantojuma integrācijas iespējas mūsdienu pilsētvidē un sabiedrībā. Publicējusi vairāk nekā

20 zinātniskas un populārzinātniskas publikācijas un regulāri uzstājusies ar ziņojumiem konferencēs.

Imanta Ziedoņa fonds “Viegli” apbalvojumu “Laiks Ziedonim” iedibinājis 2014. gadā, lai iedvesmotu, novērtētu un cildinātu jaunradi, kā arī dzejniekam Imantam Ziedonim svarīgās vērtības – izcilību, degsmi, sūtību, stāju, veiksmi un savpatību, kas jau piekto gadu tiek meklētas ikviena pretendenta personībās. Tā ir iespēja ikvienam pamanīt un izcelt kādu savu novadnieku, darba devēju, kolēģi vai aktīvu jaunieši.

Līdz šim apbalvojuma “Laiks Ziedonim” novadpētniecības nominācijā “Kedas” laureāta statusu ieguvuši: folkloras kopas “Upīte” vadītājs Andris Slišāns, senā mūzikas instrumenta basīte meistars Varis Auziņš, mākslinieks Jānis Galzons un Laura Putāne no Vācijas, no kuriem daļa iesaistījušies apbalvojuma veidošanā un Imantam Ziedonim būtisko vērtību saglabāšanā sadarbībā ar Imanta Ziedoņa fondu “Viegli”.

Arī šogad apbalvojums tiks pasniegts piecās nominācijās.

Apbalvojuma sadarbības partneri – Latvijas Televīzija, Latvijas Radio, ziņu portāls Delfi, žurnāls Sestdiena un draugiem.lv. Apbalvojumu organizē Imanta Ziedoņa fonds “Viegli” sadarbībā ar Liepājas pilsētu, atbalsta apdrošināšanas sabiedrība ERGO, koncertzāle “Lielais dzintars”, Valsts Kultūrkapitāla fonds un Borisa un Ināras Teterevu fonds.

Par Imanta Ziedoņa fondu „Viegli”

Imanta Ziedoņa fonds „Viegli” dibināts 2010. gada pavasarī, lai īstenotu fonda patronam – dzejniekam Imantam Ziedonim tuvu misiju: „Latvija ir brīnumskaista zeme, bet skaistajam jāpalīdz parādīties”. Fonda mērķis ir atbalstīt un veicināt jaunradi Latvijā, veicinot Imanta Ziedoņa ideju īstenošanos un vērtību turpināšanos, atbalstot radošas, neparastas idejas un, veidojot sabiedriskus projektus, kas atklāj Latvijas skaistumu.

Papildu informācijai:

Dace Zariņa

Imanta Ziedoņa muzeja vadītāja

Tālr.: 29252028

e-pasts: dace.zarina@ziedonamuzejs.lv

www.laiksriedonim.lv/apbalvojums

<https://www.facebook.com/fondsViegli/>